

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. május 24.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2022/0165(NLE)

9470/22
ADD 1

SOC 308
EMPL 204
ECOFIN 498
EDUC 186
JEUN 81
GENDER 66
ANTIDISCRIM 49

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. május 23.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 241 final ANNEX
Tárgy:	MELLÉKLET a következőhöz: Javaslat – A TANÁCS HATÁROZATA a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

---

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 241 final számú dokumentum
MELLÉKLETÉT.

Melléklet: COM(2022) 241 final ANNEX

Brüsszel, 2022.5.23.
COM(2022) 241 final

ANNEX

MELLÉKLET

a következőhöz:

**Javaslat
A TANÁCS HATÁROZATA**

a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

MELLÉKLET

5. iránymutatás: A munkaerő-kereslet fellendítése

Tekintettel a foglalkoztatásra vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célra, a tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a fenntartható szociális piacgazdaságot, valamint meg kell könnyíteniük és támogatniuk kell a minőségi munkahelyek megteremtésébe történő beruházásokat, kihasználva a digitális és zöld kettős átállásban rejlő potenciált is. Ennek érdekében csökkenteniük kell a munkaerőfelvétel terén a vállalkozások előtt álló akadályokat, ösztönözniük kell a felelős vállalkezési tevékenységet és a valódi önfoglalkoztatást, továbbá különösen támogatniuk kell a kis- és középvállalkozások létrehozását és növekedését, többek között a finanszírozáshoz való hozzáférés révén. A tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a szociális gazdaság fejlesztését és teljes potenciáljának kiaknázását, ösztönözniük kell a szociális innovációt és a szociális vállalkozásokat, valamint bátorítaniuk kell azokat az üzleti modelleket, amelyek helyi szinten minőségi munkalehetőségeket és társadalmi előnyöket teremtenek, különösen a körforgásos gazdaságban és azokon a területeken, amelyeket ágazati szakosodásuk miatt a zöld gazdaságra való átállás leginkább érint.

A Covid19-válságot követően a jól megtervezett csökkentett munkaidős foglalkoztatási lehetőségek és hasonló intézkedések – adott esetben a foglalkoztatás megőrzése mellett – várhatóan megkönnyítik és támogatják a szerkezetátalakítási folyamatokat is, elősegítve a gazdaság korszerűsítését, többek között a kapcsolódó készségfejlesztés révén. Jól megtervezett munkaerő-felvételt és átmenetet támogató ösztönzőket, valamint továbbképzési és átképzési intézkedéseket kell mérlegelni a munkahelyteremtés és az átállás támogatása, továbbá a munkaerő- és szakemberhiány kezelése érdekében, többek között a digitális és zöld kettős átállás, valamint Ukrajna orosz inváziója által kiváltott hatás figyelembevételével.

Az adóztatást a munkáról más, a foglalkoztatást és az inkluzív növekedést fokozottabban támogató, valamint az éghajlatpolitikai és környezetvédelmi célkitűzésekkel összhangban álló adóbevételei forrásokra kell áthelyezni, figyelemmel az adórendszer újraelosztási hatására, ugyanakkor megóvva a megfelelő szociális védelmi és növekedésserkentő kiadásokhoz szükséges bevételeket.

A tagállamoknak – beleértve azokat is, ahol létezik jogszabályban meghatározott minimálbér – a bérmegállapítás érdekében ösztönözniük kell a kollektív tárgyalásokat és biztosítaniuk kell a szociális partnerek hatékony, átlátható és kiszámítható módon történő bevonását, lehetővé téve a bérek megfelelő reagáló képességét a termelékenységi fejleményekre, és előmozdítva a tisztességes életszínvonalat lehetővé tévő méltányos béreket, különös figyelmet fordítva ugyanakkor az alsó és középső jövedelmű csoportokra a felfelé irányuló társadalmi és gazdasági konvergencia megerősítése érdekében. A bérmegállapítási mechanizmusoknak figyelembe kell venniük a társadalmi-gazdasági körülményeket, ideértve a regionális és ágazati fejleményeket. A tagállamoknak és a szociális partnereknek – a nemzeti gyakorlatoknak és a szociális partnerek önrendelkezésének tiszteletben tartásával – biztosítaniuk kell, hogy minden munkavállalónak méltányos bére legyen azáltal, hogy közvetve vagy közvetlenül részesül a kollektív szerződések vagy a jogszabályban meghatározott megfelelő minimálbérek kínálta előnyökben, figyelembe véve ezeknek a versenyre, a munkahelyteremtésre és a dolgozói szegénységre gyakorolt hatását.

6. iránymutatás: A munkaerő-kínálat növelése, valamint a munkavállalási lehetőségek, a készségek és a kompetenciák egész életen át történő folyamatos elsajátításának javítása

Tekintettel a készségekre vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célra, a digitális és zöld kettős átállás, a demográfiai átalakulás és az Ukrajnában zajló háború kontextusában a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a fenntarthatóságot, a termelékenységet, a foglalkoztathatóságot és a humán tőkét, minden életszakaszban ösztönözve a készségek és kompetenciák elsajátítását, valamint megfelelően az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci szükségleteknek. A tagállamoknak továbbá adaptálniuk kell oktatási és képzési rendszereiket és beruházásokat kell tenniük ezekbe, hogy biztosítsák a magas szintű és inkluzív oktatást – beleértve a szakképzést és a képzést is –, valamint a digitális tanuláshoz és a nyelvtanuláshoz való hozzáférést (pl. többek között az ukrán menekültek esetében). A tagállamoknak – többek között a zöld és digitális kettős átállás előmozdítása érdekében – együtt kell működniük szociális partnerekkel, oktatási és képzési szolgáltatókkal, vállalkozásokkal és más érdekelt felekkel az oktatási és képzési rendszerek strukturális gyengeségeinek kezelése, valamint azok színvonalának és munkaerőpiaci relevanciájának javítása céljából, továbbá kezelniük kell a strukturális munkaerőhiányt és meg kell előzniük az újonnan kialakuló szakemberhiányt, különösen a REPowerEU tervhez kapcsolódó olyan tevékenységek vonatkozásában, mint például a megújuló energiaforrások hasznosítása vagy az épületfelújítások. Különös figyelmet kell fordítani a tanári szakma előtt álló kihívásokra, többek között a tanárok és oktatók digitális kompetenciába való beruházás révén. Az oktatási és képzési rendszereknek minden tanulót fel kell vértézniük kulcskompetenciákkal, többek között alapvető és digitális készségekkel, valamint transzverzális kompetenciákkal, hogy lefektessék a minden életszakaszban szükséges alkalmazkodóképesség és reziliencia alapjait. A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy fokozottan bocsássanak rendelkezésre egyéni képzési jogosultságokat, és pályamódosítások alkalmával biztosítsák azok átvihetőségét, adott esetben akár egyéni tanulási számlák alkalmazása és a képzések minőségének megbízható értékelőrendszere révén. A tagállamoknak ki kell aknázniuk a mikrotanúsítványokban rejlő lehetőségeket az egész életen át tartó tanulás és a foglalkoztathatóság támogatása érdekében. E rendszereknek mindenkit képessé kell tenniük arra, hogy előre felmérhesse a munkaerőpiaci igényeket és jobban alkalmazkodhasson azokhoz, különösen folyamatos tovább- és átképzések, valamint integrált iránymutatás és tanácsadás nyújtása révén, a mindenki szempontjából méltányos és igazságos átállás támogatása érdekében, erősítve a társadalmi eredményeket, kezelve a munkaerőpiaci hiányokat és a strukturális munkaerőhiányt, javítva a gazdaság sokkhatásokkal szembeni általános rezilienciáját, és megkönnyítve az esetleges kiigazításokat.

A tagállamoknak az oktatási és képzési rendszereken belüli egyenlőtlenségek kezelése révén ösztönözniük kell az esélyegyenlőséget mindenki számára. Az európai gyermekgaranciával összhangban különösen biztosítani kell a gyermekek számára a színvonalas koragyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való hozzáférést. A tagállamoknak növelniük kell a képzettség általános szintjét, csökkenteniük kell a korai iskolaelhagyók számát, támogatniuk kell a távoli területekről származó gyermekek oktatásba való bejutását, növelniük kell a szakképzés vonzerejét és a felsőoktatáshoz való hozzáférést és az ilyen tanulmányok sikeres befejezését, színvonalas gyakornoki programok és tanulószereződéses gyakorlati képzések révén meg kell könnyíteniük a fiatalok számára az oktatásból a foglalkoztatásba való átmenetet, valamint növelniük kell a felnőttek részvételét a folyamatos tanulásban, különösen a hátrányos háttérű és a legkevésbé képzett tanulók körében. Figyelembe véve a digitális, zöld és előregedő társadalmak új követelményeit, a tagállamoknak meg kell erősíteniük a szakképzési rendszereikben a munkaalapú tanulást, többek között minőségi, hatékony tanulószereződéses gyakorlati képzések révén, valamint növelniük kell a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén végzett személyek – különösen a nők – arányát mind a szakképzésben, mind a felsőoktatásban. A tagállamoknak fokozniuk kell továbbá a felsőoktatás és adott esetben a kutatás munkaerőpiaci relevanciáját; javítaniuk kell a

készségek nyomon követését és előrejelzését; láthatóbbá kell tenniük a készségeket és összehasonlíthatóbbá a képesítéseket, beleértve a más országokban szerzett képesítéseket is; valamint növelniük kell a formális oktatáson és képzésen kívül megszerzett készségek és kompetenciák elismerésének és érvényesítésének lehetőségeit. Fejlesztieniük és növelniük kell a rugalmas folyamatos szakképzések kínálatát és kihasználtságát. A tagállamoknak támogatniuk kell az alacsony képzettségű felnőtteket is hosszú távú foglalkoztathatóságuk fenntartásában vagy fejlesztésében azáltal, hogy a kompetenciafejlesztési pályákról szóló ajánlás végrehajtása révén javítják a színvonalas tanulási lehetőségekhez való hozzáférést és azok kihasználtságát, beleértve a készségek felmérését, a munkaerőpiaci lehetőségekhez igazodó oktatási és képzési kínálatot, valamint a megszerzett készségek érvényesítését és elismerését.

A tagállamoknak a munkanélküli és inaktív személyek számára hatékony, időszerű, összehangolt és személyre szabott segítséget kell nyújtaniuk, amely munkakeresési, képzési és átképzési támogatáson, valamint egyéb támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáféréseken alapul, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott csoportokra, valamint a zöld és digitális kettős átállás által különösen érintett személyekre. A tartós és strukturális munkanélküliség jelentős csökkentése és megelőzése érdekében olyan átfogó stratégiákat kell követni minél hamarabb, de legkésőbb 18 munkanélküliként eltöltött hónap után, amelyek magukban foglalják a munkanélküli személyek mélyreható egyéni értékelését is. Továbbra is foglalkozni kell az ifjúsági munkanélküliséggel és a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) kérdésével a korai iskolaelhagyás megelőzése és az iskolából a munkába való átmenet strukturális javítása révén, többek között a megerősített ifjúsági garancia teljes körű végrehajtásával, ami a világválság utáni helyreállítás összefüggésében várhatóan jelentős támogatást nyújt a színvonalas ifjúsági foglalkoztatási lehetőségek terén. Emellett, valamint az ifjúság európai éve (2022) fényében a tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket, különösen annak hangsúlyozása érdekében, hogy a zöld és digitális kettős átállás hogyan kínál egyrészt megújult perspektívát a jövőre nézve, másrészt lehetőségeket a világválság fiatalokra gyakorolt negatív hatásainak ellensúlyozására.

A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy felszámolják a munkaerőpiaci részvétel előtt álló akadályokat és visszatartó tényezőket, és hogy ösztönzőket nyújtsanak a munkaerőpiacon való részvételhez, különösen az alacsony jövedelműek, a második keresők és a munkaerőpiacról leginkább kiszorult személyek, többek között a migráns háttérrel rendelkezők és a marginalizált romák számára. Tekintettel az egyes foglalkozásokban és ágazatokban tapasztalható jelentős munkaerőhiányra, a tagállamoknak hozzá kell járulniuk a munkaerő-kínálat bővítéséhez, különösen a megfelelő bérek és a tisztességes munkafeltételek, valamint a hatékony aktív munkaerőpiaci politikák előmozdítása révén. A tagállamoknak ezenfelül támogatniuk kell az adaptált munkakörnyezetet a fogyatékossgal élő személyek számára, többek között célzott pénzügyi támogatással és olyan szolgáltatásokkal, amelyek képessé teszik őket a munkaerőpiacon és a társadalomban való részvételre.

Foglalkozni kell a nemek közötti foglalkoztatási és bérkülönbségekkel. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a nemek közötti egyenlőséget és a nők fokozott munkaerőpiaci részvételét, többek között egyenlő esélyek és szakmai előmenetel biztosításával, valamint a döntéshozatal minden szintjén a vezetői pozíciókhoz való hozzáférés útjában álló akadályok megszüntetésével. Biztosítani kell az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért az egyenlő bért és a bértranszparenciát. Mind a nők, mind a férfiak számára elő kell mozdítani a munka, a család és a magánélet összeegyeztetését, különösen a megfizethető, színvonalas tartós ápolás-gondozáshoz és kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés révén. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szülők és más, gondozási kötelezettségekkel rendelkező személyek számára megfelelő családi szabadság és rugalmas

munkafeltételek álljanak rendelkezésre a munka, a családi élet és a magánélet egyensúlyban tartása érdekében, és elő kell mozdítaniuk a jogosultságoknak a nők és a férfiak közötti kiegyensúlyozott igénybevételét.

7. iránymutatás: A munkaerőpiac működésének és a szociális párbeszéd hatékonyságának javítása

A dinamikus és termelékeny munkaerőből, valamint az új munkavégzési mintákból és üzleti modellekből fakadó előnyök kihasználása érdekében a tagállamoknak együtt kell működniük a szociális partnerekkel a méltányos, átlátható és kiszámítható munkafeltételek kapcsán, egyensúlyt teremtve a jogok és a kötelezettségek között. Csökkentiük kell és meg kell akadályozniuk a munkaerőpiacokon belüli szegmentációt, küzdeniük kell a be nem jelentett munkavégzés és a színlelt önfoglalkoztatás ellen, és ösztönözniük kell a határozatlan időre szóló foglalkoztatási formákra való átállást. A foglalkoztatásvédelmi szabályoknak, a munkajognak és az intézményeknek egyrésztől biztosítaniuk kell mind a megfelelő környezetet a munkaerő-felvételhez, mind a megfelelő rugalmasságot a munkaadók számára ahhoz, hogy a gazdasági kontextusban bekövetkező változásokhoz gyorsan alkalmazkodhassanak, másrésztől védeniük kell a munkavállalói jogokat, és biztosítaniuk kell a szociális védelmet, minden munkavállaló megfelelő szintű biztonságát, valamint az egészséges, biztonságos és jól kialakított munkakörnyezetet. A világjárvány utáni környezetben a rugalmas munkafeltételek – például a távmunka – alkalmazásának előmozdítása hozzájárulhat a magasabb foglalkoztatási szintekhez és a befogadóbb munkaerőpiacokhoz. Ugyanakkor fontos biztosítani a munkavállalók jogainak tiszteletben tartását a munkaidő, a munkafeltételek, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly tekintetében. Meg kell akadályozni a bizonytalan munkafeltételekhez vezető munkaviszonyokat, többek között a platform-munkavállalók esetében – különösen ha alacsonyan képzettek –, és ennek részeként küzdeni kell az atipikus szerződésekkel való visszaélés ellen. A méltánytalan elbocsátások esetében biztosítani kell a hatékony, pártatlan vitarendezéshez való hozzáférést, valamint a jogorvoslathoz való jogot, beleértve a megfelelő kártérítést is.

A szakpolitikáknak törekedniük kell arra, hogy javítsák és támogassák a munkaerőpiaci részvételt, a kereslet és a kínálat összehangolását és a pályamódosításokat, többek között a hátrányos helyzetű régiókban is. A tagállamoknak hatékonyan mozgósítaniuk kell és fel kell készíteniük a munkaerőpiaci részvételre képes személyeket, különösen a kiszolgáltatott csoportokat, például az alacsonyan képzetteket, a migráns háttérrel rendelkezőket, köztük az átmeneti védelemben részesülő személyeket és a marginalizált romákat. A tagállamoknak meg kell erősíteniük az aktív munkaerőpiaci politikák alkalmazhatóságát és hatékonyságát azáltal, hogy növelik azok célirányosságát, ismertségét és hatókörét, és jobban összekapcsolják azokat a munkanélkülieknek az álláskeresés időszakában – jogaik és kötelezettségeik alapján – nyújtott szociális szolgáltatásokkal, képzésekkel és jövedelemtámogatással. A tagállamoknak fejleszteniük kell az állami foglalkoztatási szolgálatok kapacitását az álláskeresők támogatását célzó, időszerű és személyre szabott segítségnyújtás, az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci igényekre való reagálás és a digitalizáció révén is támogatott teljesítményalapú irányítás megvalósítása érdekében.

A tagállamoknak a munkanélküliek számára észszerű időtartamra szóló, megfelelő munkanélküli ellátást kell nyújtaniuk, az általuk befizetett hozzájárulásokkal és a nemzeti jogosultsági szabályokkal összhangban. A munkanélküli ellátás nem tarthatja vissza a foglalkoztatásba való gyors visszatérést és aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel kell együtt járnia.

A tanulói és dolgozói mobilitást megfelelően támogatni kell az érintettek készségfejlesztése és foglalkoztathatóságának javítása, valamint az európai munkaerőpiac teljes potenciáljának kiaknázása érdekében, méltányos feltételeket biztosítva ugyanakkor a határokon átnyúló tevékenységet folytató személyek számára, és fokozva a nemzeti közigazgatások közötti igazgatási együttműködést a mobil munkavállalók tekintetében, támaszkodva az Európai Munkaügyi Hatóság általi segítségnyújtásra. Ideiglenes határlezárások alkalmával támogatni kell a kulcsfontosságú munkakörökben dolgozó, valamint a határt átlépő munkavállalók, az időnymunkások és a kiküldött munkavállalók mobilitását, figyelemmel a népegészségügyi megfontolásokra is.

A tagállamoknak arra is törekedniük kell, hogy megfelelő feltételeket teremtsenek az új munkavégzési formák számára, kiaknázva munkahely-teremtési potenciáljukat, ugyanakkor biztosítva, hogy azok megfeleljenek a meglévő szociális jogoknak. A tagállamoknak ezért tanácsadást és iránymutatást kell nyújtaniuk az atipikus szerződésekkel és az új munkavégzési formákkal – például a digitális platformokon keresztül történő munkavégzéssel – összefüggésben alkalmazandó jogokról és kötelezettségekről. E tekintetben a szociális partnerek fontos szerepet játszhatnak, és a tagállamoknak támogatniuk kell őket az atipikus és platformalapú munkavégzésben részt vevő emberek megszólításában és képviselésében. A tagállamoknak emellett támogatniuk kell a munkaszervezés új formáiból – például az algoritmusalapú irányításból, az adatfelügyeletből és a folyamatos vagy részleges távmunkából – eredő kihívásokkal kapcsolatos jogérvényesítést, például a munkaügyi felügyelőségek számára kialakított iránymutatások vagy célzott képzések révén.

A meglévő nemzeti gyakorlatokra építve, valamint a hatékonyabb szociális párbeszéd és a jobb társadalmi-gazdasági eredmények elérése érdekében – többek között az olyan válságidőszakokban is, mint az ukrajnai háború – a tagállamoknak biztosítaniuk kell a szociális partnerek időszerű és érdemi részvételét a foglalkoztatási, a szociális és adott esetben a gazdasági reformok és szakpolitikák kialakításában és végrehajtásában, többek között a szociális partnerek kapacitásnövelésének támogatása révén. A tagállamoknak ösztönözniük kell a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat. A szociális partnereket – autonómiájuk és a kollektív fellépéshez való joguk teljes tiszteletben tartása mellett – arra kell ösztönözni, hogy az őket érintő kérdésekben tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek.

Amennyiben releváns, a tagállamoknak a meglévő nemzeti gyakorlatokra építve figyelembe kell venniük az érintett civil társadalmi szervezetek foglalkoztatási és szociális kérdésekkel kapcsolatos tapasztalatait is.

8. iránymutatás: A mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítása, a társadalmi befogadás ösztönzése és a szegénység elleni küzdelem

A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a mindenki előtt nyitott, befogadó munkaerőpiacokat, a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemre és a mindenki – különösen a munkaerőpiacon alulreprezentált csoportok – számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítására irányuló hatékony intézkedések bevezetésével, kellő figyelmet fordítva a regionális és területi dimenzióra is. Egyenlő bánásmódot kell biztosítaniuk a foglalkoztatás, a szociális védelem, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás, az oktatás, valamint az árukhöz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében, nemtől, faji vagy etnikai hovatartozástól, vallástól vagy meggyőződéstől, fogyatékoságtól, életkortól és szexuális irányultságtól függetlenül.

A tagállamoknak korszerűsíteniük kell szociális védelmi rendszereiket annak érdekében, hogy megfelelő, hatékony, eredményes és fenntartható szociális védelmet nyújtsanak mindenki számára, valamennyi életszakaszban, elősegítve a társadalmi befogadást és a felfelé irányuló

társadalmi mobilitást, ösztönözve a munkaerőpiaci részvételt, támogatva a szociális beruházást, fellépve a szegénység ellen és kezelve az egyenlőtlenségeket, többek között adó- és ellátórendszereik kiigazítása révén, valamint értékelve a szakpolitikák elosztási hatását. Az univerzális megközelítések szelektívekkel történő kiegészítése javítani fogja a szociális védelmi rendszerek hatékonyságát. A szociális védelmi rendszerek korszerűsítése során törekedni kell arra, hogy e rendszerek sokrétű kihívásokkal szembeni rezilienciája is javuljon.

A tagállamoknak ki kell alakítaniuk és integrálniuk kell az aktív befogadás három ágát, melyek a következők: megfelelő jövedelemtámogatás, befogadó munkaerőpiacok és a minőségi támogató szolgáltatásokhoz való hozzáférés az egyéni szükségletek kielégítése érdekében. A szociális védelmi rendszereknek megfelelő minimumjövedelem-juttatást kell biztosítaniuk mindenkinek, akinek nincs elégséges forrása, valamint az aktív munkaerőpiaci és a társadalmi részvétel ösztönzésével elő kell mozdítaniuk a társadalmi befogadást, többek között a szociális szolgáltatások célzott nyújtása révén.

A megfizethető, hozzáférhető és minőségi szolgáltatások – így például a kisgyermekkorai nevelés és gondozás, az iskolán kívüli gondozás, az oktatás, a képzés, a lakhatás, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás – rendelkezésre állása szükséges feltétele az esélyegyenlőség biztosításának. Tekintettel a szegénység elleni küzdelemre vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célra, különös figyelmet kell fordítani a szegénység – így a dolgozói szegénység – és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre. Különösen a gyermekszegénységet kell átfogó és integrált intézkedésekkel kezelni, elsősorban az európai gyermekgarancia teljes körű végrehajtása révén.

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az alapvető szolgáltatásokhoz mindenki hozzáférhessen, a gyermekeket is beleértve. A rászorulóknak és a kiszolgáltatott helyzetben levők esetében a tagállamoknak gondoskodniuk kell megfelelő szociális bérlakáshoz jutásról vagy lakhatási támogatásról. Biztosítaniuk kell a tiszta és méltányos energetikai átállást, és kezelniük kell az energiaszegénységet – ami az emelkedő energiaárak miatt, részben az ukrajnai háborúhoz kapcsolódóan a szegénység egyre jelentősebb formája –, adott esetben például célzott ideiglenes jövedelemtámogatási intézkedések révén. Inkluzív lakásfelújítási politikákat is végre kell hajtani. E szolgáltatások kapcsán a fogyatékossgal élő személyek sajátos szükségleteit – beleértve az akadálymentességet – is figyelembe kell venni. A hajléktalansággal külön kell foglalkozni. A tagállamoknak a fenntarthatóság hosszú távú megőrzése mellett kell a megfelelő időben történő hozzáférést biztosítaniuk a megfizethető megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz, valamint a jó minőségű tartós ápolás-gondozáshoz.

Az átmeneti védelemről szóló irányelv¹ aktiválásával összhangban a tagállamoknak megfelelő szintű védelmet kell kínálniuk az ukrajnai menekülteknek, ideértve a tartózkodási jogokat, a munkavállalási jogot, a munkaerőpiaci integrációt, az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférést, a lakhatáshoz, valamint a szociális biztonsági rendszerekhez, az egészségügyi, szociális és egyéb ellátáshoz való hozzáférést, továbbá a megélhetés biztosítását. Az európai gyermekgaranciával összhangban biztosítani kell a gyermekek számára a gyermekkorai neveléshez és gondozáshoz, valamint az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést. A kísérő nélküli gyermekek és tizenévesek esetében a tagállamoknak érvényesíteniük kell a törvényes gyámsághoz való jogot.

A növekvő élettartam és a demográfiai átalakulás kontextusában a tagállamoknak biztosítaniuk kell a nyugdíjrendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát a munkavállalók és

---

¹ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről.

az önfoglalkoztatók számára, egyenlő esélyeket biztosítva a nőknek és a férfiaknak a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez, többek között a megfelelő időségi jövedelmet biztosító kiegészítő rendszerek révén. A nyugdíjreformokat a nemek között a nyugdíjak terén fennálló egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló szakpolitikákkal és a munkával töltött életszakaszt meghosszabbító intézkedésekkel – így például a tényleges nyugdíjkorhatár emelésével, elsősorban az idősek munkaerőpiaci részvétel – kell támogatni, és azokat a tevékeny időskorra vonatkozó stratégiák keretében kell foglalni. A tagállamoknak konstruktív párbeszédet kell folytatniuk a szociális partnerekkel és más releváns érdekelt szereplőkkel, és lehetővé kell tenniük a reformok kellően fokozatos bevezetését.